

Samoprocjena kompetencija odgojitelja za proučavanje i razumijevanje stručne literature i drugih izvora na engleskom jeziku

Klarić, Iva

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:633368>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-08**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education -
Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Iva Klarić

SAMOPROCJENA KOMPETENCIJA ODGOJITELJA ZA
PROUČAVANJE I RAZUMIJEVANJE STRUČNE LITERATURE I
DRUGIH IZVORA NA ENGLLESKOM JEZIKU

Diplomski rad

Zagreb, rujan 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Iva Klarić

SAMOPROCJENA KOMPETENCIJA ODGOJITELJA ZA
PROUČAVANJE I RAZUMIJEVANJE STRUČNE LITERATURE I
DRUGIH IZVORA NA ENGLESKOM JEZIKU

Diplomski rad

Mentori rada: Tea Gavrilović Smolić, pred.

Goran Brkić, pred.

Zagreb, rujan 2021.

SAŽETAK

Profesionalcima u području odgoja i obrazovanja očito je da njihovo inicijalno obrazovanje nije dovoljno kako bi tijekom cijele svoje karijere bili kompetentni za rad u profesiji koja se konstantno mijenja i razvija. Potrebno je kontinuirano pratiti stručnu i znanstvenu literaturu kako bi profesija napredovala. Kako engleski jezik postaje jezik globalne komunikacije, tako se mnogi odlučuju na učenje engleskog jezika kao jezika profesije.

Ovaj rad za temeljni cilj ima istražiti kako odgojitelji procjenjuju svoje kompetencije za proučavanje i razumijevanje stručne literature i drugih izvora stručnog usavršavanja na engleskom jeziku. S druge strane, specifični su ciljevi vezani uz stjecanje uvida u eventualne razlike između prvostupnika i magistara ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Istraživanje je provedeno na uzorku od 257 ispitanika. Uzorak ispitanih odgojitelja obuhvaća različite dobi, završeni stupanj obrazovanja, radni status te godine radnog iskustva u predškolskoj ustanovi.

Većina odgojitelja smatra da je proučavanje stručne i znanstvene literature na engleskom jeziku važno radi praćenja novih, širih spoznaja iz područja odgoja i obrazovanja koje možda još nisu primijenjene u Hrvatskoj. Stoga su neočekivani rezultati koji su pokazali kako manje od 50% odgojitelja pozitivno procjenjuje svoje kompetencije za razumijevanje engleskog jezika odgojiteljske profesije.

Ključne riječi: *odgojitelji, profesionalno usavršavanje, kompetencije, engleski jezik*

SUMMARY

Professionals in the field of preschool education find it obvious that their initial education is not enough to be competent throughout their whole career in a profession that is constantly changing and evolving. It is necessary to continuously study professional and scientific literature for the profession to evolve. As English becomes the language of global communication, many choose to learn it as the language of their profession.

The main aim of this paper is to investigate how preschool teachers assess their competencies in studying and comprehension of professional literature and other sources of professional development in English. Specific aims of this paper are related to insight into possible differences between self-assessment of bachelors and Masters of Early and Preschool Education. This research was conducted on a sample of 257 respondents. The sample of surveyed preschool teachers includes different ages, level of education, employment status, and years of work experience in a preschool institution.

Most preschool teachers believe that studying professional and scientific literature in English is important to keep up with new, broader knowledge in the field of preschool education that may not yet be applied in Croatia. With this in mind, our results showed that less than 50% of preschool teachers have a positive opinion of their competencies for understanding the English language of their profession.

Key words: *preschool teachers, professional development, competencies, English language*

SADRŽAJ

1. Uvod	1
<i>1.1. Odgojitelj predškolske djece</i>	1
<i>1.1.1. Obrazovanje odgojitelja u Republici Hrvatskoj</i>	1
<i>1.1.2. Kompetencije odgojitelja</i>	2
1.1.2.1. Osobne kompetencije odgojitelja.....	3
1.1.2.2. Profesionalne kompetencije odgojitelja.....	3
<i>1.2. Stručna literatura i drugi izvori</i>	5
<i>1.3. Uloga engleskog jezika u razvoju odgojiteljske profesije u Hrvatskoj</i>	6
2. Cilj i istraživačka pitanja	6
3. Metoda	7
4. Rezultati	8
<i>4.1. Opće informacije o ispitanicima</i>	8
<i>4.2. Učestalost i načini profesionalnog usavršavanja</i>	11
<i>4.3. Procjena važnosti profesionalnog usavršavanja i vlastitih kompetencija razumijevanja engleskog jezika odgojiteljske profesije</i>	16
5. Rasprava	23
6. Zaključak	25
7. Literatura	27
8. Prilozi	29

1. Uvod

1.1. *Odgojitelj predškolske djece*

U literaturi se mogu susresti mnoge definicije pojma odgojitelj, često se određena definicija odnosi samo na neka od područja djelovanja odgojitelja. Autorica Šagud (2006) se u svom radu bavi odgojiteljem kao refleksivnim praktičarem koji konstantno istražuje te kroz vlastita istraživanja poboljšava svoje trenutno djelovanje. S druge strane, Montessori pedagogija govori o tome kako bi odgojitelj trebao biti aktivni promatrač, što zapravo odgojitelju onemogućuje provedbu plana i programa koji mu je propisan (Matijević, 2001).

Državni pedagoški standard u nekoliko svojih članaka daje definiciju odgojitelja. Na početku je to kratko, jasno i sažeto: „*Odgojitelj – stručno osposobljena osoba za odgojno-obrazovni rad s djecom u dječjem vrtiću ili drugoj pravnoj osobi koja obavlja djelatnost predškolskog odgoja i naobrazbe*“ (Državni pedagoški standard [DPS] NN 10/97, 107/07, 63/08). No, u članku 26. DPS-a se obuhvaćaju sve zadaće odgojitelja predškolske djece. Odgojitelj mora stručno promišljati i biti stručno osposobljen za provedbu odgojno-obrazovnog programa u odgojno-obrazovnoj skupini. Odgojitelj vodi brigu, ne samo o djeci nego i o estetskom i funkcionalnom uređenju prostora u kojem se odvija odgojno-obrazovni program. Uz planiranje, programiranje i vrednovanje svog rada s djecom u odgojno-obrazovnoj skupini, odgojitelj radi na zadovoljenju svakodnevnih potreba djece te potiče individualni razvoj svakog djeteta. Kako bi mogao sve navedeno kvalitetno obavljati, odgojitelj također surađuje s roditeljima, stručnjacima, kao i sa svim ostalim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa. Budući da je odgojitelj odgovoran za provedbu programa rada s djecom, kao i za didaktička sredstva koja koristi u radu s djecom, on isto tako vodi dokumentaciju o odgojno-obrazovnom procesu i radu s djecom te zadovoljava stručne zahtjeve u organizaciji i unapređenju istog (DPS NN 10/97, 107/07, 63/08).

1.1.1. *Obrazovanje odgojitelja u Republici Hrvatskoj*

Kada govorimo o nacionalnoj razini obrazovanja za odgojitelje, važno je postaviti to obrazovanje u zakonski okvir. U Republici Hrvatskoj razina obrazovanja koju mora imati odgojitelj kako bi radio s djecom u predškolskoj ustanovi propisana je Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju: „Poslove odgojitelja djece od navršenih šest mjeseci

života do polaska u osnovnu školu može obavljati osoba koja je završila preddiplomski sveučilišni studij ili stručni studij odgovarajuće vrste kao i osoba koja je završila sveučilišni diplomski studij ili specijalistički studij odgovarajuće vrste“ (Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju NN 10/97, 107/07, 94/13, 98/19). Također se navodi da je potrebno odraditi i pripravnički staž u trajanju od godinu dana te nakon toga položiti stručni ispit kako bi osoba dobila i službenu titulu odgojitelja. Stručni se ispit provodi u organizaciji i pod nadzorom Agencije za odgoj i obrazovanje Republike Hrvatske (Agencija za odgoj i obrazovanje [AZOO], n.d.). Može se zaključiti kako se obavezno obrazovanje odgojitelja u Hrvatskoj dijeli na inicijalno obrazovanje i stažiranje.

Inicijalno obrazovanje odgojitelja u Hrvatskoj je prije 1968. godine zahtijevalo školovanje u srednjoj školi za odgojitelje, a navedene godine nastaje studij za odgojitelje u Zagrebu koji u počecima traje dvije, a kasnije tri godine. No, 2012. godine stručni studij za odgojitelje postaje sveučilišni studij Ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Danas odgojitelji u Hrvatskoj imaju mogućnost obrazovanja na preddiplomskoj i diplomskoj sveučilišnoj razini (Mendeš, 2018).

Stožiranje u Republici Hrvatskoj je drugi dio obaveznog obrazovanja odgojitelja predškolske djece. Nakon godinu dana pripravničkog staža pripravnik polaže stručni ispit, u nadležnosti Agencije za odgoj i obrazovanje, kojim kasnije dokazuje da je licencirani odgojitelj i bez kojeg u Republici Hrvatskoj ne može raditi na mjestu odgojitelja (Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju NN 10/97, 107/07, 94/13, 98/19).

1.1.2. Kompetencije odgojitelja

„Kompetencija je priznata stručnost ili sposobnost kojom tko raspolaže“ (Anić i sur., 2002).

Popis potrebnih kompetencija potrebnih za kvalitetan rad u odgojno-obrazovnoj skupini je vrlo opsežan, no Europska komisija je postavila opći okvir kompetencija za sve profesionalce koji sudjeluju u sustavu odgoja i obrazovanja. Kompetencije su podijeljene u tri skupine, a to su: kompetencije za rad s ljudima, kompetencije za rad s informacijama, tehnologijom i znanjem te kompetencije za rad u zajednici i za zajednicu. Osim za profesionalce u odgoju i obrazovanju, Europska komisija postavila je osam ključnih kompetencija koje bi trebao imati svaki građanin kako bi se ostvario u društvu. Te navedene kompetencije su: sposobnost komuniciranja na materinjem i stranim jezicima, izgrađene temeljne kompetencije iz matematike, prirodnih

znanosti i tehnologije, digitalne kompetencije, interpersonalne te interkulturalne vještine (European Commission, 2006). Također, Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj definira kompetencije kao konstrukt sposobnosti iz područja kognitivne, funkcionalne, osobne i etičke kompetencije (Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj [OECD], 2005).

Kompetentan odgojitelj predškolske djece, prema Žižak (1997), jest onaj koji osvijesti da je potrebno integrirati svoja znanja, vještine i osobne karakteristike na način da mu pružaju osjećaj sposobnosti u radu s djecom u odgojno-obrazovnom procesu.

1.1.2.1. Osobne kompetencije odgojitelja

U vrijeme globalizacije svijet se brzo mijenja, pa s njime i ljudi. Stoga se mnoge kompetencije koje su ranije bile potrebne za rad s djecom danas čak mogu smatrati i zastarjelima. Sada su to neke druge vještine i sposobnosti koje valja imati prilikom rada s ljudima, a pogotovo s djecom u odgojno-obrazovnom procesu (Vrkić Dimić, 2013).

Jedna od kompetencija koja se može poticati, a ne podrazumijeva klasičan prijenos znanja, jest socijalna kompetencija. Socijalna kompetencija se može usavršiti i oblikovati tijekom fakultetskog obrazovanja odgojitelja, no isto tako temelji ove kompetencije nastaju u djetinjstvu i adolescenciji. Odgojitelji koji su i sami potpuno ovladali socijalnim vještinama, lakše će pomoći djeci u njihovom savladavanju. Jedna od bitnijih osobina odgojitelja je empatija (Družinec i Velan, 2017). Empatija se može definirati kao kognitivno razumijevanje osjećaja i položaja druge osobe koje nam omogućava sagledati stvari iz tuđe perspektive, a samim time oblikovanje vlastitih postupaka prema drugoj osobi uzimajući u obzir osjećaje te osobe (Tomulić i Grmuša, 2017). Osobne kompetencije, odnosno sama osobnost su svi potencijali koje osoba posjeduje i svakodnevno koristi u ostvarivanju svoje profesionalne uloge (Žižak, 1997).

1.1.2.2. Profesionalne kompetencije odgojitelja

Često se pri definiranju profesionalne kompetencije odgojitelja koristi procjena akademske zajednice, no postoji nekoliko načina određivanja profesionalne kompetencije odgojitelja. Akademska zajednica se pri procjeni profesionalne kompetencije koristi već definiranim očekivanim ishodima učenja, dok praktičari procjenjuju profesionalnu kompetenciju ovisno o

uspješnosti obavljanja profesionalne zadaće (Slunjski, Šagud, Brajša-Žganec, 2006). Odgojiteljima nije dovoljna samo reprodukcija akumuliranog znanja, već su im potrebne i razvijene sposobnosti rješavanja kompleksnih mentalnih zadataka. Ključne kompetencije uključuju mobilizaciju kognitivnih i praktičnih vještina, kreativnih sposobnosti i drugih psiholoških resursa kao što su stavovi, motivacija i vrijednosti (OECD, 2005).

Odgovarajuća početna profesionalna kompetencija odgojitelja predstavlja osnovu daljega profesionalnog usavršavanja. Kada odgojitelj shvaća kompleksnost odgojno-obrazovnog procesa, tada ga ne svodi samo na izvršavanje aktivnosti i savladavanje tehnika. Uz realiziranje zahtjeva koje postavlja kurikulum, od odgojitelja se očekuje i posredovanje između potreba svakog djeteta u odgojno-obrazovnoj skupini (Mlinarević, 2000).

Prema projektu ATEPIE (Advancing Teacher Professionalism for Inclusive, Quality and Relevant Education) profesionalne kompetencije odgojitelja mogu se podijeliti u šest kategorija:

1. Dijete i učenje: profesionalac bi trebao razumjeti na koji način djeca uče; trebao bi moći kreirati poticajno okruženje koje uvažava potrebe svakog djeteta; trebao bi vjerovati da se svako dijete može razvijati i učiti.
2. Poticajno okruženje za učenje: profesionalac bi trebao znati koji čimbenici čine poticajno okruženje; profesionalac bi trebao znati kreirati poticajno okruženje za svako dijete; profesionalac bi trebao temeljiti svoje odnose sa svakim djetetom na poštovanju djetetova dostojanstva i iskazivanju empatije.
3. Aktivnosti i procjena ishoda učenja putem aktivnosti: profesionalac bi trebao razumjeti kurikulum i znati ga primijeniti u svakidašnjem radu u skupini; profesionalac bi trebao koristiti metode prenošenja znanja u kojima djeca aktivno sudjeluju i procijeniti ishode učenja; profesionalac bi trebao prepoznati djetetove jake strane i prema njima planirati daljnje aktivnosti.
4. Profesionalni razvoj i odgovornost: profesionalac bi trebao razumjeti etički kodeks odgojiteljske profesije; profesionalac bi se trebao trajno usavršavati koristeći formalne i neformalne mogućnosti za profesionalni razvoj; profesionalac bi trebao biti predan odgojiteljskoj profesiji i promicati njen ugled i status u društvu.
5. Vrtić, obitelj, zajednica: profesionalac bi trebao prepoznati važnost partnerstva s roditeljima i zajednicom te metode kako potaknuti partnerstvo; profesionalac bi trebao znati komunicirati sa svim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa te biti spreman na

timski rad; profesionalac bi trebao poticati i njegovati povjerenje između vrtića, roditelja i šire zajednice.

6. Razvoj ustanove i unaprjeđenje sustava ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja: profesionalac bi trebao razumjeti kako funkcionira sustav ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te kakav utjecaj sustav ima na društvo; profesionalac bi trebao sudjelovati u stvaranju promjena koje vode ka boljitku profesije; profesionalac bi se trebao zalagati za kvalitetan odgoj i obrazovanje te promicati vrijednosti ustanove kao zajednice koja uči (Jusović, Vidović, Grahovac, 2013).

1.2. Stručna literatura i drugi izvori

U svakoj profesiji potrebno je kontinuirano pratiti stručnu i znanstvenu literaturu kako bi profesija napredovala i razvijala se. U području odgoja i obrazovanja to je možda potrebnije nego u ostalim profesijama (Slunjski, 2011).

Pisani radove unutar profesije mogu se podijeliti na pregledne, stručne i znanstvene radove. Hrvatska znanstvena bibliografija CROSBİ znanstveni rad definira kao „rad koji sadrži neobjavljene rezultate izvornih znanstvenih istraživanja, a znanstvene su informacije izložene tako da se točnost analiza i izvoda, na kojima se rezultati temelje, može provjeriti“ (CROSBİ, n.d.). CROSBİ također navodi kako je stručni rad onaj koji sadrži već poznate rezultate znanstvenih istraživanja te usmjerava na primjenjivanje istih u praksi. Pregledni rad je definiran kao „znanstveni rad koji sadrži izvoran, sažet i kritički prikaz jednog područja ili njegova dijela u kojemu autor aktivno djeluje. Mora biti istaknuta uloga autorova izvornog doprinosa u tom području s obzirom na već publicirane radove te pregled tih radova“ (CROSBİ, n.d.).

Stručno usavršavanje za odgojitelje može biti individualno ili organizirano od strane neke obrazovne ustanove ili organizacije. Individualno stručno usavršavanje možemo još nazvati i samoobrazovanje: provodi ga sam odgojitelj proučavajući novu literaturu, uspoređujući dosadašnja saznanja s novima, slušajući online video seminare ili snimke stručnih konferencija i slično. Uz individualno stručno usavršavanje postoji i skupno, ono je u većini slučajeva organizirano u okviru radionica, predavanja izvan vrtića ili u samom vrtiću kao stručni aktivni ili odgojiteljska vijeća (Lučić, 2007). Prema planu i programu koje donosi nadležno ministarstvo, odnosno Ministarstvo znanosti i obrazovanja, odgojitelji su obavezni stalno se profesionalno usavršavati (DPS NN 10/97, 107/07, 63/08). Agencija za odgoj i obrazovanje je ustanova koja, između ostalog, organizira stručna usavršavanja za sve sudionike sustava odgoja

i obrazovanja. U razdoblju od 10. ožujka 2010. godine do 8. srpnja 2021. godine AZOO je održao 52 stručna skupa ili neki drugi oblik stručnog usavršavanja za odgojitelje i stručne suradnike koji djeluju u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Svi navedeni oblici stručnog usavršavanja održani su na hrvatskom jeziku (AZOO, n.d.).

1.3. Uloga engleskog jezika u razvoju odgojiteljske profesije u Hrvatskoj

Globalizacijom dolazi do stalne potrebe za dijeljenjem informacija sa ostatkom svijeta, ali isto tako i za dobivanjem informacija od drugih društava i država. Engleski jezik zbog prisutnosti u svim aspektima svakodnevice u svijetu postaje jezik globalne komunikacije (Balenović i Grahovac Pražić, 2011). Stoga se mnogi, kako bi napredovali u svojoj profesiji, odlučuju na učenje engleskog jezika kao jezika struke (Arsen-Freeman i Long, 1994). Ljudima je za opstanak u suvremenom konkurentnom, informatiziranom i globaliziranom svijetu najvažnija sposobnost pronalaženja potrebnih informacija, kritičko promišljanje nad istima i njihovo učinkovito korištenje. Razvijanje tih sposobnosti je najvažnija funkcija stručnih i/ili znanstvenih tekstova na stranom jeziku profesije za koju se osposobljavaju ili za koju se usavršavaju (Borić, 2017). Uz napredovanje u profesiji, Vijeće Europe navodi mnoge razloge za učenje i razumijevanje stranog jezika. Neki od razloga za višejezičnost su promicanje međunarodne suradnje vladinih i nevladinih institucija u svrhu razvoja tolerancije i poštovanja drugih kultura. Također navodi se i uspostava sustava razmjene informacija (Vijeće Europe, 2005). Takav sustav bi omogućio brži protok informacija i novih saznanja o ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju unutar država Europske unije. Samim time bio bi koristan za odgojitelje i sustav odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj u pogledu osnaživanja novih spoznaja te analize i kritičkog promišljanja nad istima.

2. Cilj i istraživačka pitanja

Temeljni cilj ovog rada je istražiti kako odgojitelji procjenjuju svoje kompetencije za proučavanje i razumijevanje stručne literature i drugih izvora stručnog usavršavanja na engleskom jeziku. Specifični ciljevi su vezani uz stjecanje uvida u eventualne razlike između prvostupnika i magistara ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.

U skladu s ciljevima rada formirana su sljedeća istraživačka pitanja:

1. U kojoj mjeri odgojitelji proučavaju stručnu literaturu i druge izvore profesionalnog usavršavanja na engleskom jeziku?
2. Kako odgojitelji procjenjuju svoje kompetencije za razumijevanje i proučavanje stručne literature i drugih izvora profesionalnog usavršavanja na engleskom jeziku?
3. Postoji li razlika u samoprocjeni kompetentnosti za razumijevanje i proučavanje stručne literature i drugih izvora profesionalnog usavršavanja na engleskom jeziku između prvostupnika i magistara ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja?

3. Metoda

Online upitnikom kreiranim pomoću računalnog programa Google Forms prikupljeni su podaci za potrebe istraživanja. Upitnik je ispunilo 262 ispitanika, no istraživanje je provedeno na uzorku od 257 ispitanika jer je iz obrade izuzeto 5 ispitanika. Kriterij za izuzimanje iz obrade bio je neozbiljno i pogrešno ispunjavanje upitnika, točnije, na mjesta gdje je predviđeno samostalno upisivanje odgovora pisane su riječi i znakovi bez konkretnog značenja te nije bilo moguće takve odgovore uvrstiti u istraživanje. Dobiveni uzorak od 255 ispitanica i 2 ispitanika je prigodan za odgojiteljsku profesiju, obuhvaća različite dobi, završeni stupanj obrazovanja, radni status te godine radnog iskustva u predškolskoj ustanovi. Načinom na koji su prikupljeni podatci osigurana je potpuna anonimnost te je poštivana privatnost svakog ispitanika

Istraživanje je provedeno u vremenskom periodu od 2. srpnja 2021. godine do 25. kolovoza 2021. godine. Poziv za sudjelovanje u istraživanju i ispunjavanju online upitnika poslan je na 16 adresa elektronske pošte dječjih vrtića diljem Hrvatske s molbom da se upitnik proslijedi isključivo odgojiteljima. Također, poziv za sudjelovanje u istraživanju upućen je putem društvenih mreža ciljanoj skupini, odnosno odgojiteljima (u pozivu je napisano upozorenje da upitnik ispunjavaju samo odgojitelji).

Upitnik sadrži 28 pitanja podijeljena u tri skupine. U prvoj skupini pitanja od ispitanika se tražilo da odgovore na opća pitanja kao što su spol, dob, stupanj obrazovanja, radni status te godine radnog iskustva. Također u ovom dijelu upitnika ispitanici su odgovorili na pitanja o stranom jeziku koji su tijekom inicijalnog obrazovanja za odgojitelja položili te na kojim jezicima su se dosada profesionalno usavršavali. U drugoj skupini pitanja ispitanici su procjenjivali koliko često i na koji način se profesionalno usavršavaju. Za ispitivanje u ovoj skupini pitanja korišteno je 10 izjava te skala za procjenjivanje od 1 do 5 (1 = nikada, 5 = redovito). U trećoj skupini pitanja od ispitanika se tražilo da procijene svoje kompetencije

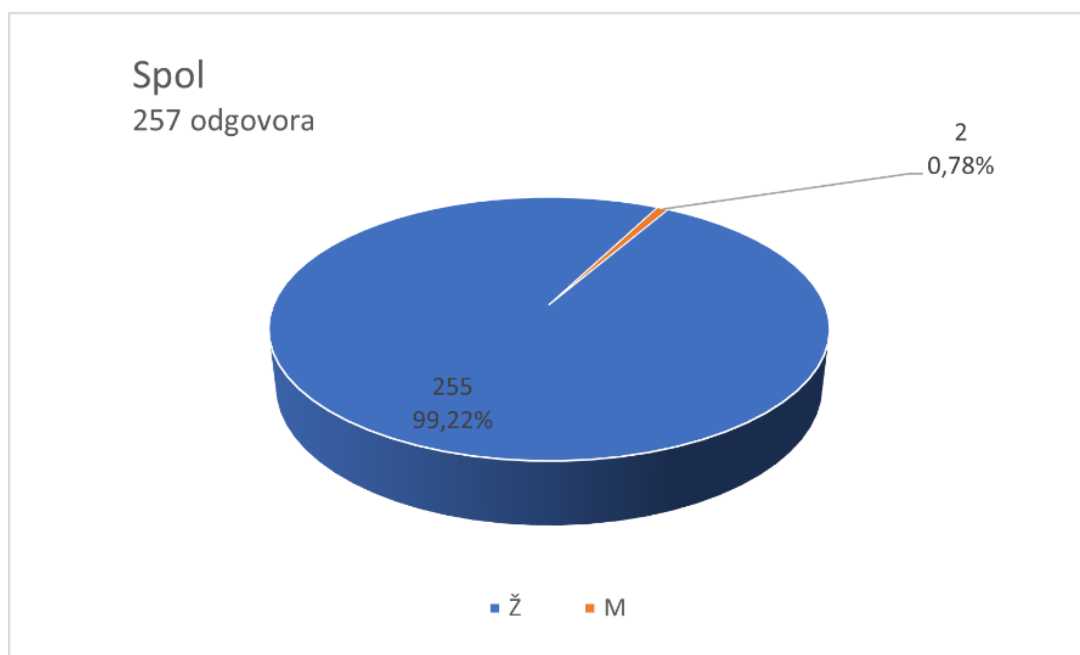
razumijevanja engleskog jezika odgojiteljske profesije. U ovom dijelu upitnika navedeno je 11 izjava te skala za procjenjivanje od 1 do 5 (1 = uopće se ne slažem, 5 = u potpunosti se slažem).

Prikupljeni podatci su obrađeni metodom deskriptivne statistike. Vrijednosti koje su prikazane pomoću grafova izražene su numeričkim vrijednostima i u postotcima (%). Prije svakog grafičkog prikaza nalazi se objašnjenje dobivenih rezultata.

4. Rezultati

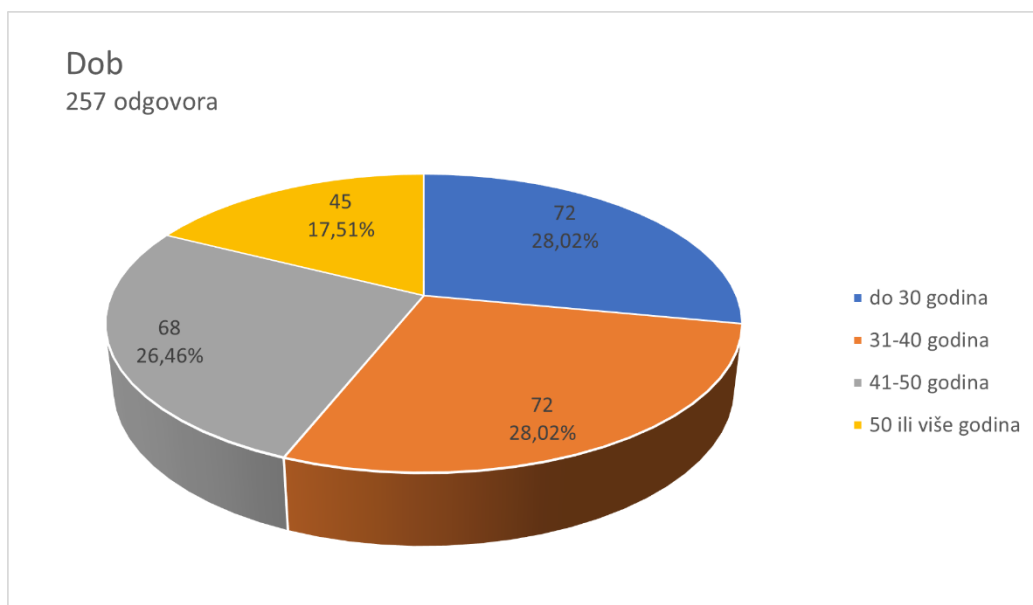
4.1. Opće informacije o ispitanicima

U istraživanju je sudjelovalo 257 odgojitelja, od toga je 99,22% ženskog, a 0,78% muškog spola. Navedeno vidimo na slici 1.

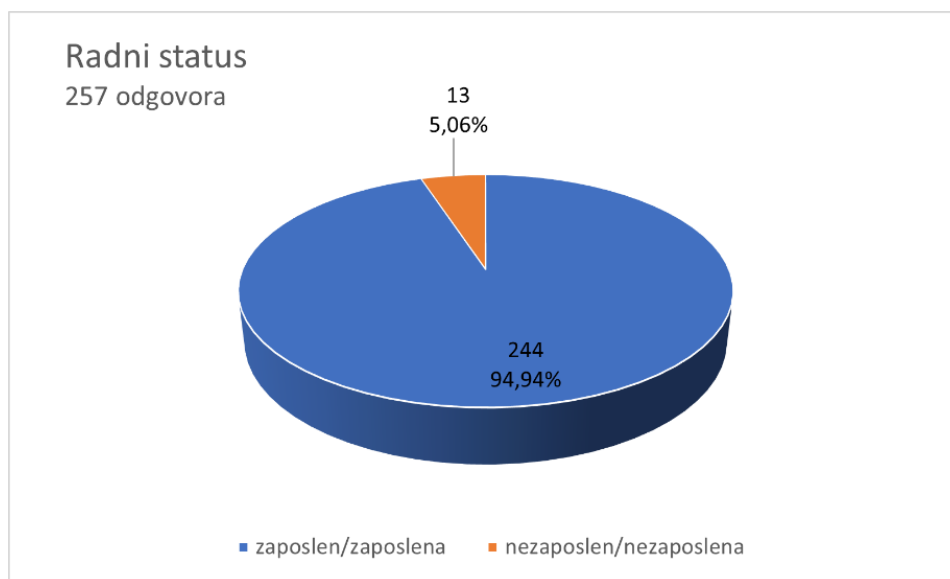
Slika 1. Spol ispitanika

Prema slici 2 vidimo da je jednak broj ispitanika koji su mlađi od 30 godina (28,02%) te onih u rasponu od 31 do 40 godina (28,02%) starosti. 26,46% ispitanika ima između 41 i 50 godina te je najmanje onih koji su stariji od 50 godina, 17,51%.

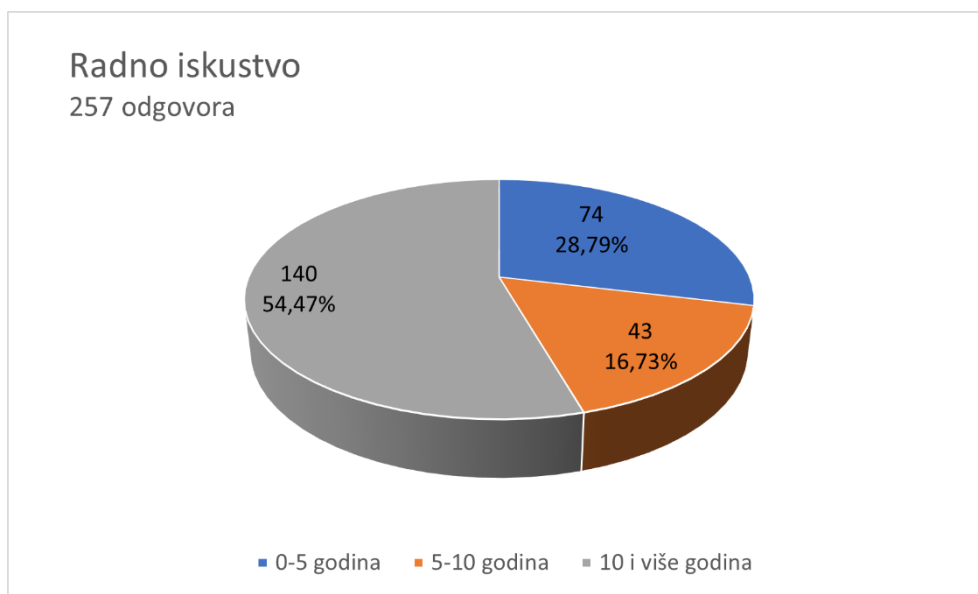
Slika 2.: Dob ispitanika

Također ispitanici su u ovom dijelu upitnika odgovorili na pitanja o radnom statusu i radnom iskustvu u odgojno-obrazovnoj skupini. Većina ispitanika je trenutno u radnom odnosu, njih 244, odnosno 94,94% što se vidi na slici 3.

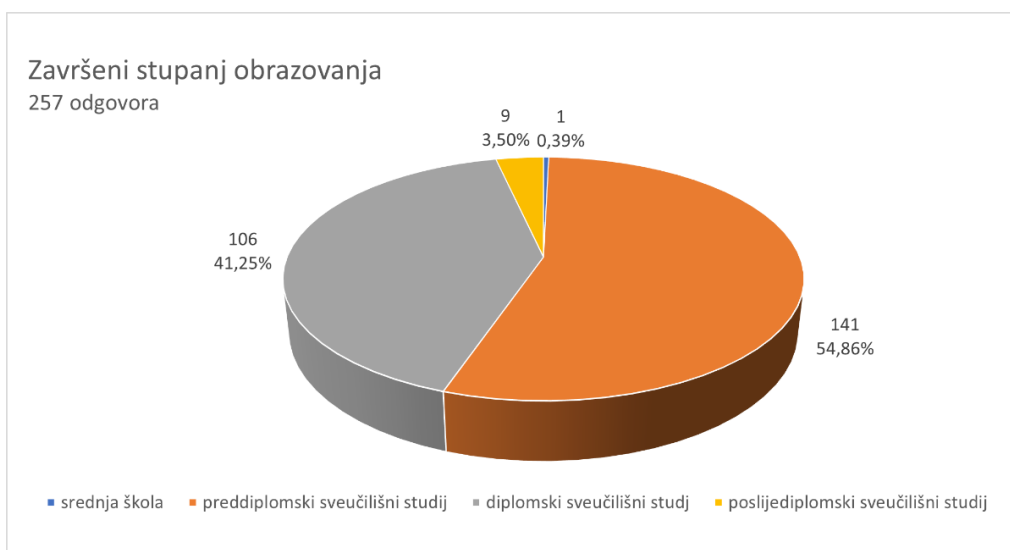
Slika 3.: Radni status ispitanika

Najveći broj ispitanika ima iskustvo rada u odgojno-obrazovnom sustavu 10 ili više godina, 54,47 %. 28,97% ispitanika ima manje od 5 godina radnog iskustva te 16,73% ispitanika ima između 5 i 10 godina radnog iskustva. Navedeno se može vidjeti na slici 4.

Slika 4.: Radno iskustvo ispitanika

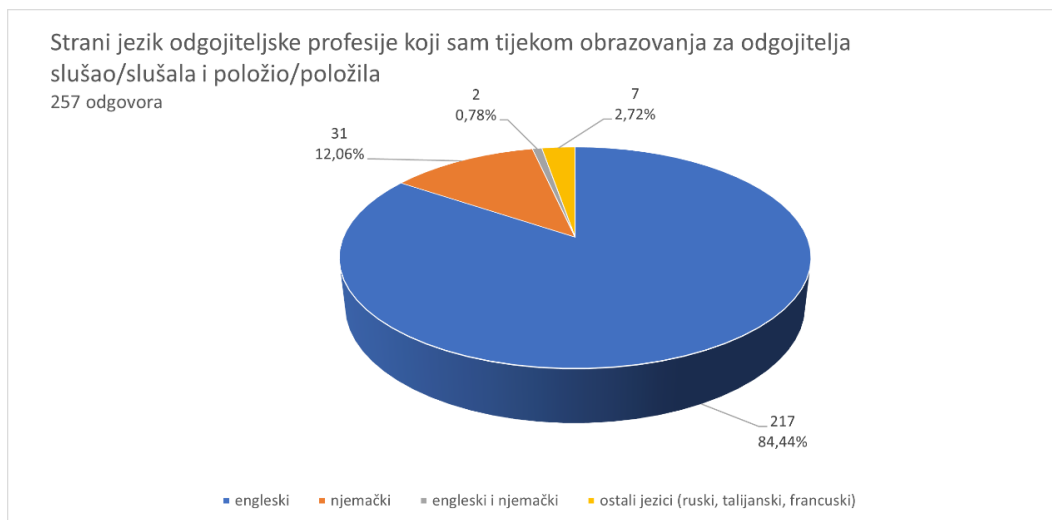
Iz slike 5 vidimo da najveći broj ispitanika, njih 141, ima završen preddiplomski sveučilišni studij. Zatim, 106 ispitanika je završilo diplomski sveučilišni studij te čak 9 ispitanika ima završen poslijediplomski studij, a jedan ispitanik nema fakultetsko obrazovanje, odnosno ima završenu srednju školu.

Slika 5.: Završeni stupanj obrazovanja ispitanika

Grafički prikaz na slici 6 prikazuje koje su jezike ispitanici tijekom obrazovanja za posao odgojitelja slušali i položili. Velika većina ispitanika je položila engleski jezik odgojiteljske struke, 84,44%. Nakon engleskog jezika najzastupljeniji je njemački jezik, njega je položilo 12,06% ispitanika. Važno je naglasiti da je dvoje ispitanika tijekom studija položilo i engleski

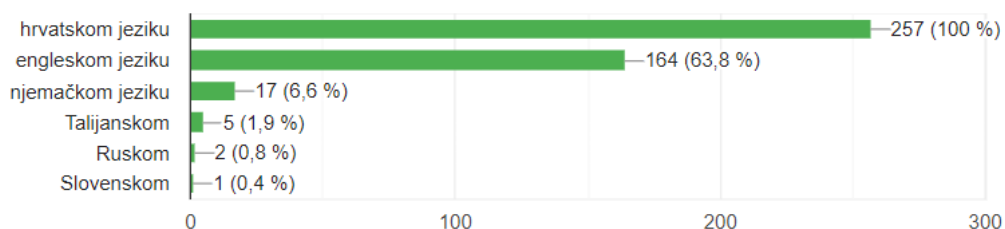
i njemački jezik. 2,72% ispitanika položilo je neke od ostalih jezika kao što su ruski, talijanski i francuski.

Slika 6.: Strani jezici odgojiteljske profesije koje su ispitanici položili

Uz sve navedeno, u prvom dijelu upitnika ispitanici otkrivaju na kojim jezicima se susreću sa stručnom literaturom. Stoga se, na slici 7 može vidjeti kako su se svi ispitanici (N=257) u dosadašnjem profesionalnom radu susreli sa stručnom literaturom na hrvatskom jeziku, zatim slijedi literatura na engleskom jeziku s kojom se susrelo 164 ispitanika (63,8%). Stručnu literaturu na njemačkom jeziku proučavalo je 17 ispitanika, na talijanskom njih 5, na ruskom 2 te na slovenskom 1 ispitanik.

U dosadašnjem profesionalnom radu susreo/susrela sam se sa stručnom literaturom na
257 odgovora

Slika 7.: Jezici stručne literature u dosadašnjem profesionalnom radu ispitanika

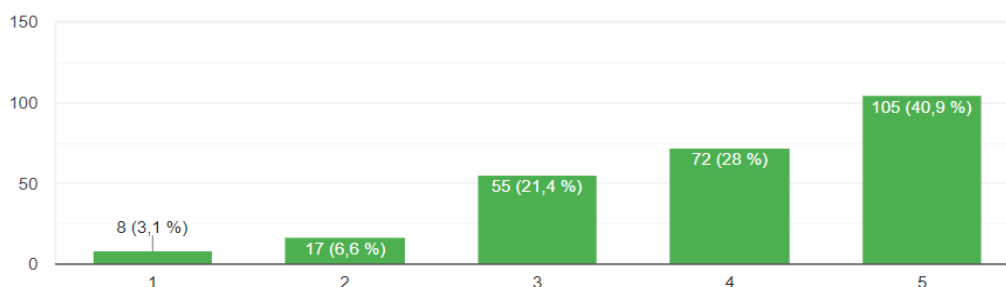
4.2. Učestalost i načini profesionalnog usavršavanja

U ovom dijelu upitnika ispitanici su označili stupanj učestalosti aktivnosti profesionalnog usavršavanja na hrvatskom i engleskom jeziku. Ponuđeno je 10 izjavnih rečenica te je

zahtijevano od ispitanika da na skali od 1 do 5 označe koliko često provode aktivnost opisanu putem jedne od izjava. Broj 1 na skali označuje da navedenu aktivnost nikada ne prakticiraju, broj 2 vrlo rijetko, broj 3 označuje da ponekad prakticiraju navedenu aktivnost, broj 4 često te broj 5 označuje redovito prakticiranje navedene aktivnosti profesionalnog usavršavanja.

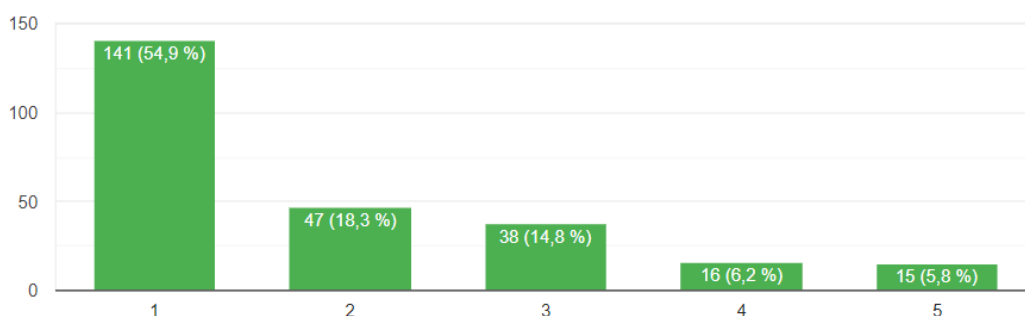
Na početku samoprocjene odgojitelja možemo usporediti njihove odgovore na pitanje o pohađanju stručnih skupova i sl. na hrvatskom (slika 8) i na engleskom jeziku (slika 9). Većina ispitanika, njih 177, često ili redovito pohađa stručne skupove, seminare i slična stručna usavršavanja na hrvatskom jeziku. No, 141 ispitanik nikada ne sudjeluje u istim oblicima usavršavanja kada su ona na engleskom jeziku.

Pohađam stručne skupove, seminare i druga stručna usavršavanja na hrvatskom jeziku.
257 odgovora

Slika 8.: Samoprocjena učestalosti pohađanja stručnih skupova i sličnih oblika stručnog usavršavanja na hrvatskom jeziku

Pohađam stručne skupove, seminare i druga stručna usavršavanja na engleskom jeziku.
257 odgovora

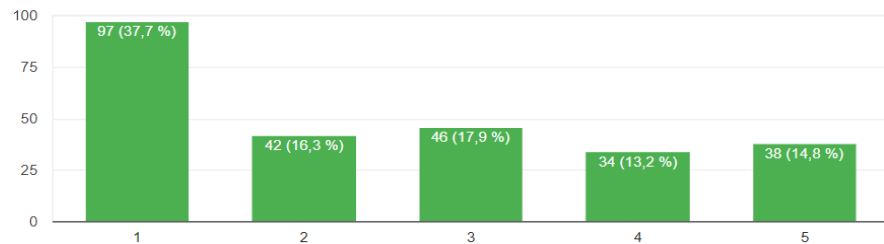
Slika 9.: Samoprocjena učestalosti pohađanja stručnih skupova i sličnih oblika stručnog usavršavanja na engleskom jeziku

Profesionalno usavršavanje nije samo pasivno slušanje tuđih izlaganja već i sudjelovanje u istima. Uzimajući to u obzir ispitanicima su ponuđena izjave o izlaganju na stručnim skupovima na hrvatskom jeziku i izlaganju na engleskom jeziku. Također, ovdje se od ispitanika tražio da procijene koliko često prakticiraju ovaj način profesionalnog usavršavanja. Što se izlaganja na

hrvatskom jeziku tiče, najveći broj sudionika (97) označuje da nikada ne izlaže na stručnim skupovima dok 34 sudionika označuju da to čine često, a 38 sudionika redovito izlaže na stručnim skupovima na hrvatskom jeziku. Njih 46 to čine ponekad, a 42 ispitanika vrlo rijetko pridonosi stručnim usavršavanjima na hrvatskom jeziku svojim izlaganjem, što vidimo na slici 10.

Sudjelujem (svojim izlaganjem) na stručnim skupovima i drugim usavršavanjima na hrvatskom jeziku.

257 odgovora

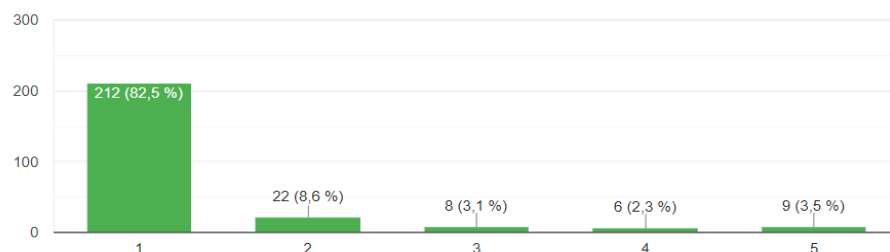

Slika 10.: Samoprocjena sudjelovanja (vlastitim izlaganjem) na stručnim skupovima na hrvatskom jeziku

U nastavku na slici 11 prikazana je procjena odgojitelja u vezi izlaganja na stručnim skupovima na engleskom jeziku. Prethodno smo vidjeli da manje od 50% ispitanika često ili redovito izlaže stručnim skupovima na hrvatskom jeziku, a da je engleskom jeziku taj postotak još manji. Naime, čak 212 ispitanika označuje da nikada nije izlagalo na stručnom skupu na engleskom jeziku, dok 9 ispitanika to čini redovito, njih 6 često izlaže na stručnim skupovima na engleskom jeziku, a ostali to čine ponekad ili vrlo rijetko.

Sudjelujem (svojim izlaganjem) na stručnim skupovima i drugim usavršavanjima na engleskom jeziku.

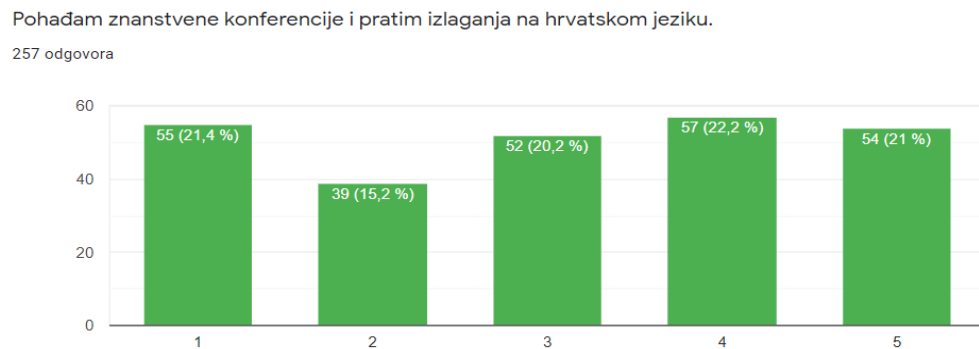
257 odgovora

Slika 11.: Samoprocjena sudjelovanja (vlastitim izlaganjem) na stručnim skupovima na engleskom jeziku

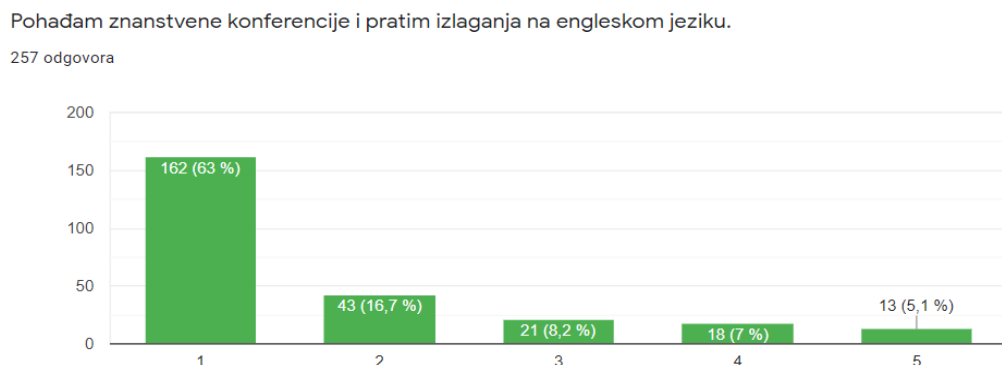
Kada je riječ o pohađanju znanstvenih konferencija na hrvatskom jeziku približan broj sudionika označio je da redovito pohađa, 21,4% ispitanika, i da nikada ne pohađa znanstvene konferencije, 21% ispitanika. Najveći broj ispitanika, njih 57, odnosno 22,2% označio je da

često pohađa znanstvene konferencije na hrvatskom jeziku. Cjelovit prikaz odgovora na ovo pitanje u upitniku može se vidjeti na slici 12.

Slika 12.: *Samoprocjena pohađanja znanstvenih konferencija na hrvatskom jeziku*

Također ispitanici su morali, na skali od 1 do 5, označiti koliko često pohađaju znanstvene konferencije na engleskom jeziku. U ovom slučaju nema podjednakih postotaka na početku i na kraju skale učestalosti. Na slici 13 prikazano je kako 162 ispitanika nikada ne pohađa znanstvene konferencije i izlaganja na engleskom jeziku. Slika 13 isto tako prikazuje mali broj ispitanika koji često ili redovito pohađaju znanstvene konferencije i prate izlaganja na engleskom jeziku.

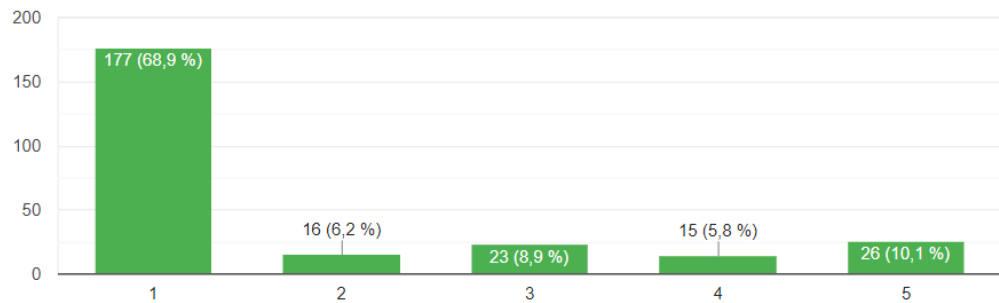

Slika 13.: *Samoprocjena pohađanja znanstvenih konferencija na engleskom jeziku*

Iako je skala učestalosti pohađanja znanstvenih konferencija na hrvatskom jeziku bila uravnoteženo označena, odnosno podjednak broj ispitanika označio je svaku od kategorija učestalosti, kada je riječ o izlaganju na istim tim konferencijama situacija je drugačija, što se može vidjeti na slici 14. Naime, 26 ispitanika redovito izlaže na znanstvenim konferencijama na hrvatskom jeziku, 15 ih to čini često, a 39 ponekad ili vrlo rijetko. Najveći broj ispitanika, 177, je na skali označio odgovor „nikada“.

Izlagao/izlagala sam na znanstvenoj konferenciji na hrvatskom jeziku.

257 odgovora

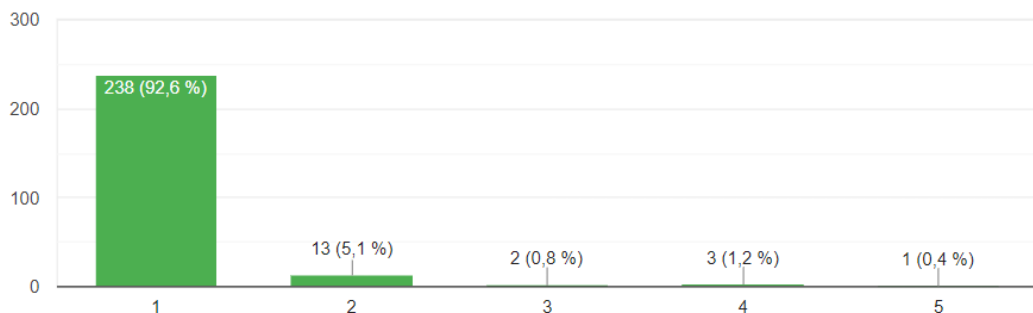

Slika 14.: Samoprocjena izlaganja na znanstvenoj konferenciji na hrvatskom jeziku

U nastavku, na slici 15, može se vidjeti kako je mali broj ispitanika označio da je ikada (vrlo rijetko, ponekad, često, redovito) izlagao na znanstvenoj konferenciji na engleskom jeziku, to je učinilo 19 ispitanika. Najveći broj ispitanika, čak 92,6%, označio je da nikada nije izlagao na znanstvenoj konferenciji na engleskom jeziku.

Izlagao/izlagala sam na znanstvenoj konferenciji na engleskom jeziku.

257 odgovora

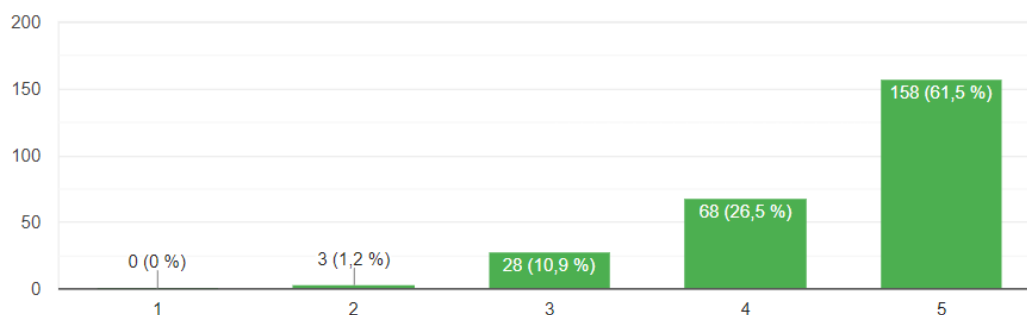

Slika 15.: Samoprocjena izlaganja na znanstvenoj konferenciji na engleskom jeziku

Zanimljivo je da na pitanje o čitanju znanstvene i stručne literature na hrvatskom jeziku radi profesionalnog usavršavanja nijedan ispitanik nije označio odgovor „nikada“, iz čega možemo zaključiti da svi ispitanici koriste pisanu stručnu literaturu na hrvatskom jeziku u svrhu profesionalnog usavršavanja. 158 ispitanika redovito čita znanstvenu i stručnu literaturu iz područja ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, 68 ih to čini često, ponekad stručnu literaturu na hrvatskom jeziku čita 28 ispitanika, a tek 3 ih to čini vrlo rijetko. Prethodno navedeno je prikazano na slici 16.

Čitam znanstvenu i stručnu literaturu na hrvatskom jeziku radi svog stručnog usavršavanja.

257 odgovora

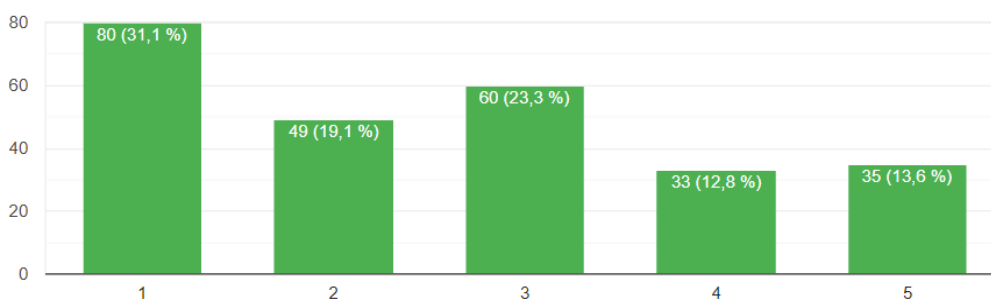

Slika 16.: Samoprocjena učestalosti čitanja znanstvene i stručne literature na hrvatskom jeziku

Na slici 17 prikazana je procjena ispitanika o vlastitoj učestalosti čitanja znanstvene i stručne literature na engleskom jeziku. 80 ispitanika označilo je da nikada ne čita stručnu literaturu na engleskom jeziku, 49 ispitanika je označilo da to čini vrlo rijetko, dok njih 60 to čini ponekad. Odgovor „često“ je označilo 33 ispitanika, a 35 ispitanika redovito čita znanstvenu i stručnu literaturu radi svog profesionalnog usavršavanja.

Čitam znanstvenu i stručnu literaturu na engleskom jeziku radi svog stručnog usavršavanja.

257 odgovora

Slika 17.: Samoprocjena učestalosti čitanja znanstvene i stručne literature na engleskom jeziku

4.3. Procjena važnosti profesionalnog usavršavanja i vlastitih kompetencija razumijevanja engleskog jezika odgojiteljske profesije

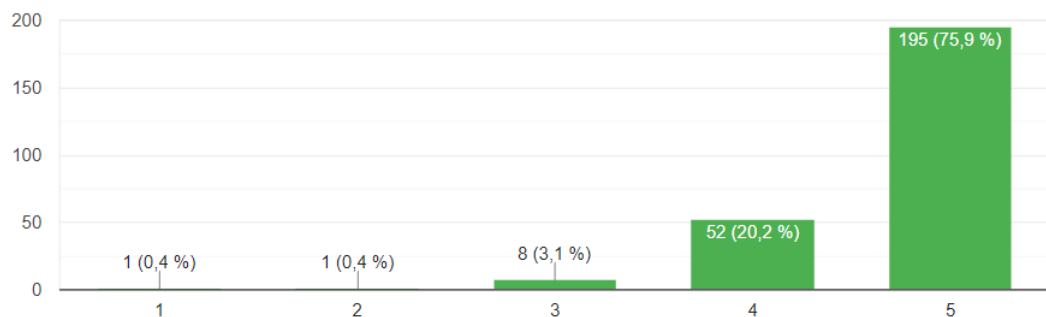
U trećem dijelu upitnika u prve dvije izjave od ispitanika traži se da procjene važnost proučavanja i razumijevanja znanstvene i stručne literature za osobno i profesionalno usavršavanje. Uz navedene dvije izjave, ispitanicima je ponuđeno još 9 izjava kako bi procijenili svoju razinu znanja engleskog jezika odgojiteljske profesije. Na skali od 1 do 5 moraju označiti slažu li se, i u kojoj mjeri, s ponuđenom izjavom. Na skali broj 1 označuje da

se uopće ne slažu s izjavom, broj 2 da se uglavnom ne slažu s izjavom, dok broj 3 označuje da se ne mogu odlučiti slažu li se s izjavom ili ne. Na navedenoj skali brojevi 4 i 5 označuju da se ispitanici slažu s izjavom, odnosno broj 4 označuje djelomično slaganje, a broj 5 označuje da se ispitanici u potpunosti slažu s ponuđenom izjavom.

U nastavku, na slici 18 prikazana je procjena važnosti čitanja stručne i znanstvene literature. Velika većina ispitanika, 75,9%, u potpunosti se slaže s ponuđenom izjavom i 20,2% ispitanika se uglavnom slaže. 3,1% ispitanika je neodlučno, a po jedan ispitanik se uglavnom ili uopće ne slaže.

Čitanje stručne i znanstvene literature važno je za osobno profesionalno usavršavanje.

257 odgovora

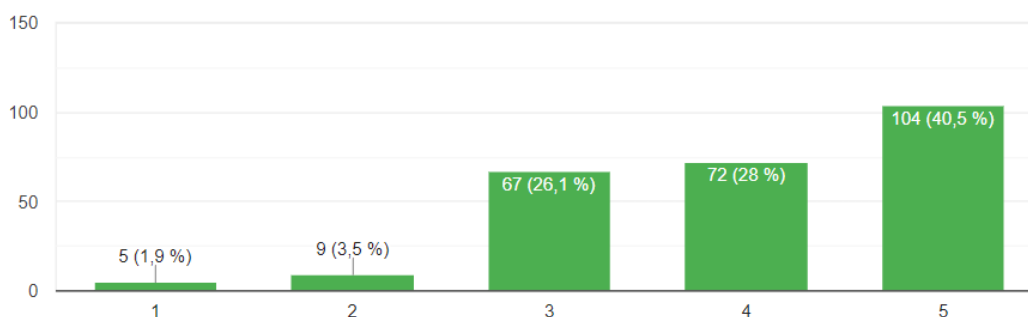

Slika 18.: *Važnost čitanja stručne i znanstvene literature*

Sa slike 19 mogu se iščitati stavovi ispitanih odgojitelja o utjecaju čitanja stručne i znanstvene literature odgojiteljske profesije na engleskom jeziku u svrhu praćenja novih saznanja koja još nisu primijenjena u Hrvatskoj. 104 ispitanika, odnosno 40,5% ispitanika se u potpunosti slaže s navedenom izjavom, a 28% se uglavnom slaže. 26,1% ispitanika nije sigurno koliko čitanje stručne literature na engleskom jeziku utječe na širenje spoznaja u odgojno-obrazovnom sustavu. 3,5% ispitanika se uglavnom ne slaže s navedenom izjavom, dok 1,9% ispitanih odgojitelja smatra da čitanje stručne i znanstvene literature odgojiteljske profesije na engleskom jeziku uopće nije važno za praćenje novih, širih spoznaja vezanih uz odgojiteljsku profesiju.

Čitanje stručne i znanstvene literature na engleskom jeziku važno je radi praćenja novih, širih spoznaja iz struke koje možda još nisu primijenjene u Hrvatskoj.

257 odgovora

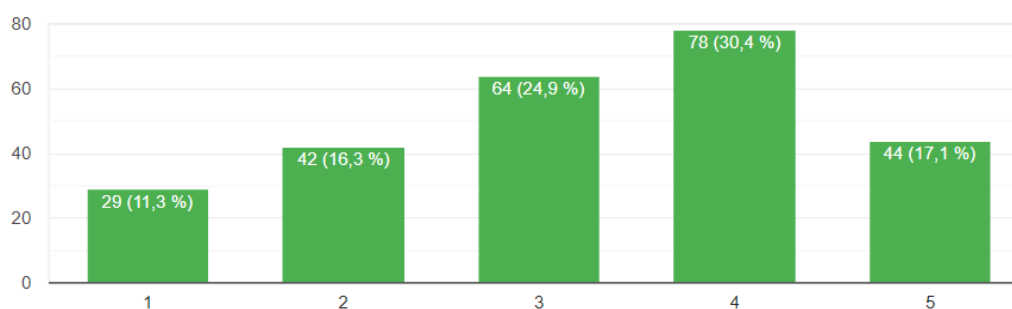

Slika 19.: *Važnost čitanja stručne i znanstvene literature odgojiteljske profesije na engleskom jeziku u svrhu praćenja novih spoznaja*

Grafikon prikazan na slici 20 prikazuje samoprocjenu razine vokabulara engleskog jezika odgojiteljske profesije (specifično nazivlje i sl.). 29 ispitanih odgojitelja se uopće ne slaže s izjavom da posjeduju dostatnu razinu vokabulara odgojiteljske profesije potrebnu za razumijevanje i komunikaciju na engleskom jeziku, a 42 ispitanika se uglavnom ne slaže s navedenom izjavom. 78 ispitanika se uglavnom slaže da ima dostatnu razinu vokabulara engleskog jezika odgojiteljske profesije, dok se njih 44 u potpunosti slaže. Čak 64 ispitanika ne mogu odlučiti slažu li se s navedenom izjavom ili ne.

Posjedujem dostatnu razinu vokabulara odgojiteljske profesije potrebnu za razumijevanje i komunikaciju na engleskom jeziku – npr. nazivlje specifično za struku i sl.

257 odgovora

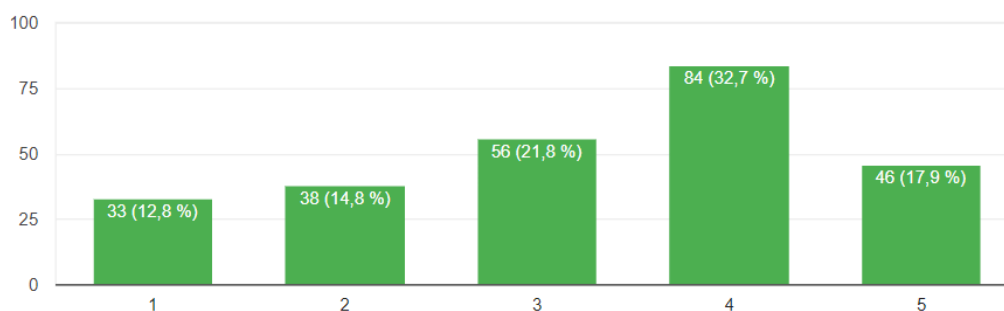

Slika 20.: *Samoprocjena dostatne razine vokabulara odgojiteljske profesije potrebne za razumijevanje i komunikaciju na engleskom jeziku*

Kada se radi o procjeni sposobnosti razumijevanja pročitane stručne i znanstvene literature na engleskom jeziku, situacija je slična kao u prethodnoj izjavi što se može vidjeti na slici 21, uz iznimku da se u ovom slučaju nešto više od pola ispitanika uglavnom ili u potpunosti slaže s navedenom izjavom.

S razumijevanjem mogu čitati stručne i znanstvene tekstove na engleskom jeziku vezane za odgojiteljsku profesiju.

257 odgovora

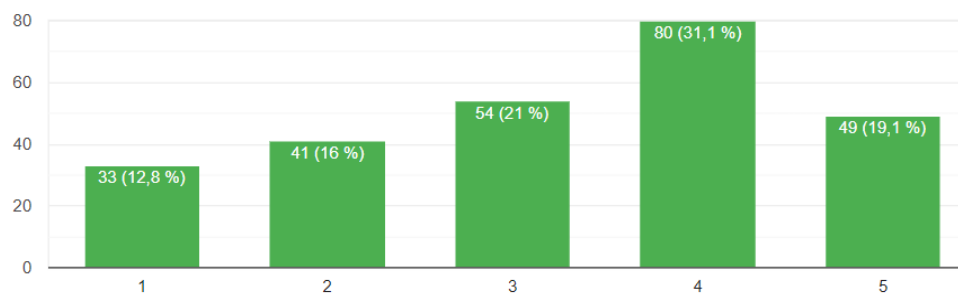

Slika 21.: Samoprocjena razumijevanja pročitane stručne i znanstvene literature na engleskom jeziku

Iz slike 22 može se vidjeti na koji način ispitanici odgojitelji procjenjuju svoje sposobnosti slušanja engleskog jezika odgojiteljske profesije. Najviše ispitanika, njih 80, je odgovorilo da se uglavnom slažu s navedenom izjavom u ovom pitanju upitnika. 49 ispitanika se u potpunosti slaže s izjavom, 54 se ne može odlučiti, a 41 ispitanik se uglavnom ne slaže s navedenom izjavom. 33 ispitanika smatra da ne može s razumijevanjem pratiti usmena stručna i znanstvena izlaganja na engleskom jeziku vezana za odgojiteljsku profesiju.

S razumijevanjem mogu pratiti (slušati) stručna i znanstvena izlaganja i predavanja na engleskom jeziku vezane za odgojiteljsku profesiju.

257 odgovora

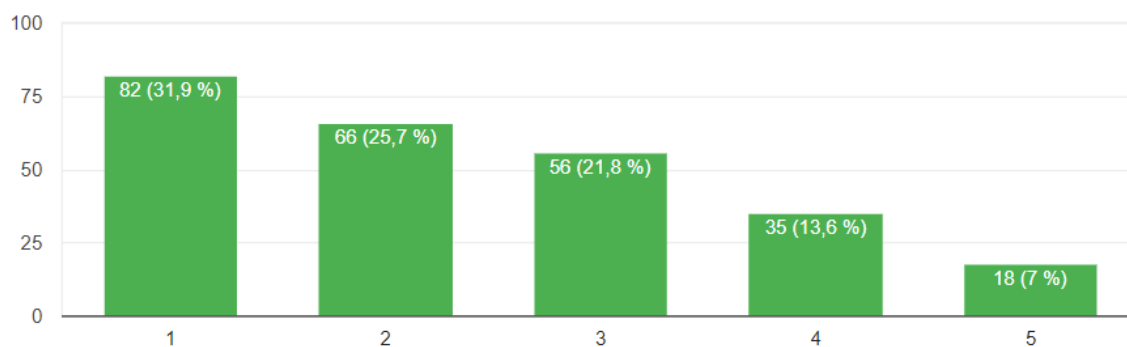

Slika 22.: Samoprocjena razumijevanja usmenih stručnih i znanstvenih izlaganja na engleskom jeziku odgojiteljske profesije

Nadalje, odgojitelji su procjenjivali svoje sposobnosti u pisanju (slika 23) i usmenom prezentiranju (slika 24) vlastitog stručnog rada. Zanimljivo je da se 53 ispitanika uglavnom ili u potpunosti slaže s izjavom da su sposobni pripremiti i napisati stručni rad na engleskom jeziku, a čak 70 ispitanika se uglavnom ili u potpunosti slaže s izjavom da su sposobni vlastiti stručni rad na engleskom jeziku usmeno prezentirati.

Sposoban/sposobna sam pripremiti i napisati stručni rad na engleskom jeziku.

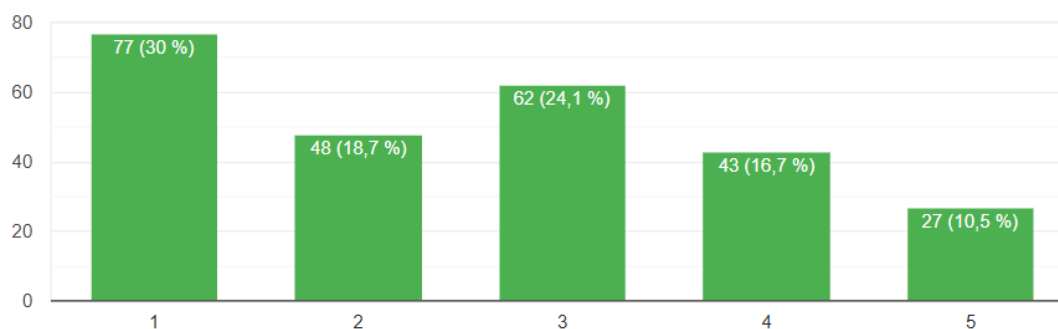
257 odgovora

Slika 23.: Samoprocjena kompetencija za pripremu i pisanje stručnog rada na engleskom jeziku

Sposoban/sposobna sam vlastiti stručni rad na engleskom jeziku usmeno prezentirati.

257 odgovora

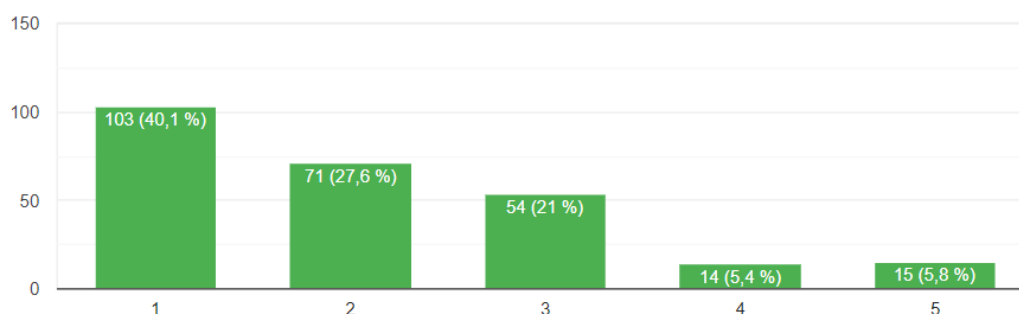

Slika 24.: Samoprocjena kompetencija za usmeno prezentiranje vlastitog stručnog rada na engleskom jeziku

Nakon samoprocjene sposobnosti pisanja i izlaganja stručnog rada, ispitani odgojitelji procjenjivali su svoje sposobnosti pisanja i izlaganja znanstvenog rada. U upitniku je bila jasno naglašena razlika između stručnog i znanstvenog rada. Manji broj ispitanika se osjeća sposobnim napisati znanstveni rad negoli je to slučaj sa stručnim radom (slika 23). Isto je i s usporedbom izlaganja stručnog rada (slika 24) i znanstvenog rada (slika 26). 29 ispitanika se osjeća uglavnom ili potpuno sposobnima napisati znanstveni rad na engleskom jeziku, a čak 56 ispitanih odgojitelja osjeća se uglavnom ili potpuno sposobnima isti taj rad usmeno izlagati i prezentirati na engleskom jeziku. Ostale procjene ispitanika mogu se vidjeti u nastavku na slici 25 i na slici 26.

Sposoban/sposobna sam pripremiti i napisati znanstveni rad na engleskom jeziku.

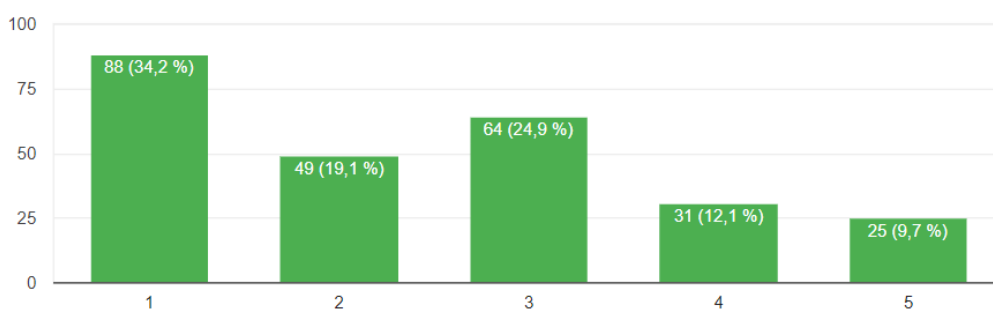
257 odgovora

Slika 25.: Samoprocjena kompetencija za pripremu i pisanje znanstvenog rada na engleskom jeziku;

Sposoban/sposobna sam vlastiti znanstveni rad na engleskom jeziku usmeno prezentirati.

257 odgovora

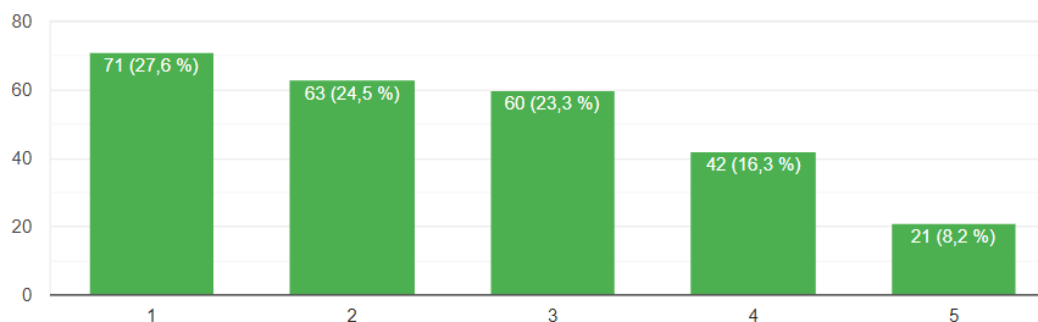

Slika 26.: Samoprocjena kompetencija za usmeno prezentiranje vlastitog znanstvenog rada na engleskom jeziku

Zadnja dva pitanja upitnika kreiranog za potrebe istraživanja odnosila su se na kompetencije govorenog engleskog jezika u formalnim i neformalnim situacijama. Kako bi se procijenio stav odgojitelja o vlastitim kompetencijama kada je riječ o govorenom engleskom jeziku u formalnim, profesionalnim situacijama, ponudila im se izjava koja je zahtijevala da označe koliko jasno i detaljno mogu sudjelovati u raspravi o stručnim temama na engleskom jeziku. Više od pola ispitanika, 134, označilo je da se uglavnom ili uopće ne slaže s navedenom izjavom. 60 ispitanika nije moglo odlučiti slaže li se s ovom izjavom, a 63 ispitanika odgojitelja procjenjuju da uglavnom ili u potpunosti mogu jasno i detaljno sudjelovati u raspravi o temama odgojiteljske profesije na engleskom jeziku, što se može vidjeti na slici 27.

Jasno i detaljno mogu sudjelovati u raspravi na engleskom jeziku o stručnim temama.

257 odgovora

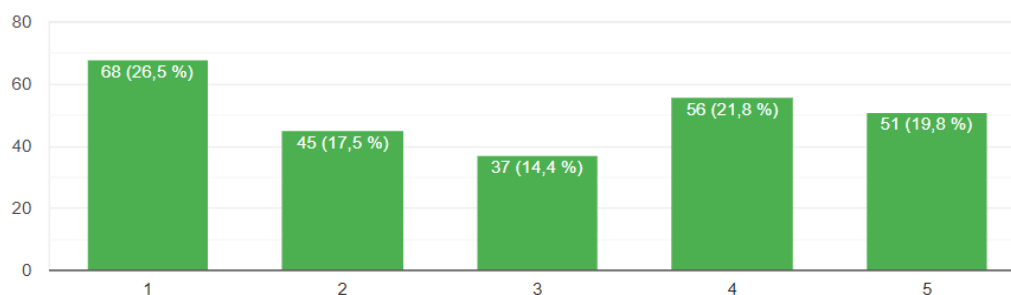

Slika 27.: *Samoprocjena sposobnosti komunikacije na govorenom engleskom jeziku u raspravama o stručni odgojiteljskim temama*

Ispitani odgojitelji su, između ostalog, morali procijeniti svoje kompetencije govorenog engleskog jezika u neformalnim situacijama, odnosno mogu li nepripremljeni sudjelovati u razgovoru o poznatim temama i temama koje ih zanimaju. 107 ispitanika se uglavnom ili u potpunosti slaže s ponuđenom izjavom. Onih koji se uopće ne slažu s ovom izjavom bilo je 68, a koji se uglavnom ne slažu 45. Ostalih 37 ispitanika ne može odlučiti mogu li nepripremljeni govoriti na engleskom jeziku neformalne komunikacije. Grafički prikaz može se vidjeti na slici 28.

Nepripremljen/nepripremljena mogu sudjelovati u razgovorima na engleskom jeziku o poznatim temama i temama koje me interesiraju (neformalna komunikacija).

257 odgovora

Slika 28.: *Samoprocjena sposobnosti neformalne komunikacije na govorenom engleskom jeziku*

5. Rasprava

Uzimajući u obzir prisutnost engleskog jezika kao alata u napredovanju unutar određene profesije (Arsen-Freeman i Long, 1994) prvi korak bio je ispitati u kojoj mjeri odgojitelji proučavaju stručnu literaturu i druge izvore profesionalnog usavršavanja na engleskom jeziku. Rezultati su pokazali kako 31,1% ispitanih odgojitelja nikada ne sudjeluje u nikakvom obliku profesionalnog usavršavanja na engleskom jeziku, čak ni kada je riječ o čitanju stručne literature na engleskom jeziku, dok svi ispitanici vrlo rijetko, ponekad, često i redovito proučavaju stručnu i znanstvenu literaturu na hrvatskom jeziku. Problem nije u manjku motivacije ili želje za profesionalnim usavršavanjem pošto se iz provedenog istraživanja vidi da se svi ispitanici odgojitelji u nekom obliku profesionalno usavršavaju. Također zanimljivo je vidjeti u kojoj mjeri ispitanici proučavaju stručnu i znanstvenu literaturu na engleskom jeziku kada ih grupiramo po stupnju obrazovanja koji su završili. 13 ispitanih odgojitelja koji su završili diplomski sveučilišni studij često ili redovito pohađa stručne skupove na engleskom jeziku, isto to redovito čini 4 ispitanih odgojitelja, koji su završili poslijediplomski sveučilišni studij te 14 ispitanika koji su završili preddiplomski sveučilišni studij. Ovo bi, iskazano u postotcima, značilo da 44,44% ispitanika koji su završili najviši stupanj obrazovanja, poslijediplomski studij, redovito pohađa stručne skupove na engleskom jeziku, zatim slijedi 12,26% ispitanika s razinom magistara i na kraju 9,92% ispitanih odgojitelja s razinom prvostupnika. Jedan ispitanik odgojitelj sa srednjoškolskom razinom obrazovanja nikada ne pohađa stručne skupove na engleskom jeziku. Iz ovih se rezultata istraživanja može protumačiti kako ispitanici odgojitelji s višom razinom obrazovanja u većoj mjeri pohađaju stručna usavršavanja na engleskom jeziku. No, i dalje, ako isključimo čitanje stručne i znanstvene literature, više od pola ispitanika ne sudjeluje ni na kakvim oblicima stručnog usavršavanja na engleskom jeziku.

Kako bi se odgojitelji uopće mogli profesionalno usavršavati putem proučavanja znanstvene i stručne literature i drugih izvora na engleskom jeziku, bitno je znati kakve su njihove kompetencije za razumijevanje engleskog jezika odgojiteljske profesije. Upravo to je jedno od istraživačkih pitanja na koje ovaj rad pokušava odgovoriti. Prvi korak bio je provjeriti poznaju li ispitanici odgojitelji vokabular struke na engleskom jeziku. Tek 44 (N=257) ispitanika se u potpunosti slaže s izjavom „posjedujem dostatnu razinu vokabulara odgojiteljske profesije potrebnu za razumijevanje i komunikaciju na engleskom jeziku“, a čak 219 (N=257) ispitanih odgojitelja je tijekom studija kao jezik struke slušalo i položilo upravo engleski jezik. Sukladno ovom, može se zaključiti da studijski programi koji nude slušanje i polaganje engleskog jezika

odgojiteljske struke nisu uskladili provedbu nastave s potrebama i mogućnostima odgojitelja u vidu nastavnog plana i programa podučavanja engleskog jezika. Bitno je naglasiti kako postoji mogućnost da osnovna razina obrazovanja utječe na znanje engleskog jezika ispitanih odgojitelja, s obzirom da engleski jezik kao strani jezik nije isključivo obavezan predmet u osnovnoj školi u Republici Hrvatskoj. Engleski jezik može biti i izborni predmet, a broj nastavnih sati obaveznog ili izbornog engleskog jezika ovisi o razredu i vrsti programa koji se provodi (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2019). Budući da se radi o pretpostavci potrebna su dodatna istraživanja u svrhu provjere ove pretpostavke.

Ispitani odgojitelji bolje procjenjuju svoje govorne sposobnosti od sposobnosti pisanja stručnih i znanstvenih radova na engleskom jeziku. Međutim, i u govorenom dijelu jezika postoje minimalne razlike. Primjerice, ovo istraživanje pokazuje kako se više ispitanih odgojitelja procjenjuje sposobnijima vlastiti stručni rad usmeno prezentirati na engleskom jeziku (27,24% ispitanika), nego sudjelovati u raspravi na engleskom jeziku o stručnim temama (24,51%).

U upitniku korištenom u svrhu istraživanja, uz pitanja o razumijevanju engleskog jezika odgojiteljske profesije, uvršteno je i pitanje kojim ispitanici procjenjuju svoje opće znanje engleskog jezika, odnosno jezika koji se koristi u neformalnoj komunikaciji. Rezultati su pokazali da u procjeni neformalne komunikacije na engleskom jeziku najmlađi ispitanici najbolje procjenjuju svoje kompetencije. Točnije čak 61,11% ispitanih odgojitelja u dobi do 30 godina procjenjuju da uglavnom ili u potpunosti mogu nepripremljeni sudjelovati u razgovorima na engleskom jeziku o poznatim temama. Ispitanici u dobi od 31 do 40 godina i oni u dobi od 41 do 50 godina procjenjuju svoje vještine relativno slično. 38,89% ispitanih odgojitelja u rasponu od 31 do 40 godina procjenjuju da se uglavnom ili u potpunosti slažu s izjavom da mogu bez pripreme sudjelovati u neformalnim razgovorima na engleskom jeziku, a 38,24% ispitanika u dobi od 41 do 50 godina na isti način procjenjuje svoje kompetencije. Također, 20% ispitanih odgojitelja starijih od 50 godina procjenjuju da uglavnom ili u potpunosti mogu nepripremljeni sudjelovati u razgovorima na engleskom jeziku o poznatim temama. Kada se pogleda ukupan uzorak ispitanika, 41,63% ispitanika se slaže s ponuđenom izjavom „nepripremljen/nepripremljena mogu sudjelovati u razgovorima na engleskom jeziku o poznatim temama i temama koje me interesiraju“. Iz navedenog možemo zaključiti da se ispitanici mlađi od 30 godina osjećaju najspremnije za neformalne razgovore na engleskom jeziku.

Prethodno je, ovim istraživanjem, utvrđeno da postoje minimalne razlike u samoprocjeni proučavanja stručne literature na engleskom jeziku između ispitanika sa različitim razinama

obrazovanja. No, još jedno od istraživačkih pitanja bilo je postoje li razlike između magistara i prvostupnika u procjeni kompetencija za samo razumijevanje engleskog jezika. Upitnik korišten u svrhu ovog istraživanja (Prilog 1.), od 20. do 27. pitanja (uključujući 20. i 27. pitanje) zahtjeva samoprocjenu odgojitelja za razumijevanje stručne literature i drugih izvora na engleskom jeziku. U svih 8 pitanja pokazuje se kako magistri procjenjuju svoje razumijevanje engleskog jezika odgojiteljske profesije višim ocjenama na skali od 1 do 5, nego li to čine prvostupnici ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (u nastavku RPOO). Primjerice za izjavu: „posjedujem dostatnu razinu vokabulara odgojiteljske profesije potrebnu za razumijevanje i komunikaciju na engleskom jeziku“ 56 (N=106) ispitanika koji su magistri RPOO-a označuje opcije „uglavnom“ ili „u potpunosti se slažem“, dok samo 18 (N=141) prvostupnika isto misli o svojim kompetencijama koje se istražuju u ovom slučaju.

Zanimljivo je da obje skupine ispitanika, i magistri i prvostupnici RPOO-a, u većem broju pozitivno ocjenjuju svoje kompetencije usmenog izlaganja stručnog i znanstvenog rada nego što to čine s kompetencijom jasnog i detaljnog sudjelovanja u raspravi na engleskom jeziku o stručnim temama.

Magistri i prvostupnici su paralelno svoje kompetencije za pisanje znanstvenog rada na engleskom jeziku procijenili kao najlošije. Točnije, 16 magistara i 3 prvostupnika RPOO-a smatra se sposobnima pripremiti i napisati znanstveni rad na engleskom jeziku iz područja odgoja i obrazovanja.

6. Zaključak

Područje odgoja i obrazovanja neprestano se razvija u smislu razvoja novih standarda prakse i razvoja novih znanja (Flanagan i Miller, 2010). Profesionalcima u području odgoja i obrazovanja očito je da njihovo inicijalno obrazovanje nije dovoljno kako bi tijekom cijele svoje karijere bili kompetentni za rad u profesiji koja se konstantno mijenja i razvija. Činjenica je da je odgojiteljima, kako bi mogli ostati u korak s novim teorijskim i praktičnim spoznajama, potrebno cjeloživotno učenje. Cjeloživotnim učenjem, kojemu pripada i profesionalno usavršavanje, odgojitelji su konstantno upućeni u sva nova saznanja iz suvremenog svijeta i područja odgoja i obrazovanja koja im pomažu da budu bolji u onome čime se bave a to je odgoj i obrazovanje djece. U vezi s time provedeno je i ovo istraživanje, koje je pokazalo kako većina odgojitelja smatra da je proučavanje stručne i znanstvene literature na engleskom jeziku

važno radi praćenja novih, širih spoznaja iz područja odgoja i obrazovanja koje možda još nisu primijenjene u Hrvatskoj.

Ovo istraživanje pokazuje kako manje od 50% odgojitelja pozitivno procjenjuje svoje kompetencije za razumijevanje engleskog jezika odgojiteljske profesije. Većina odgojitelja smatra da nema dovoljno visoku razinu znanja engleskog jezika odgojiteljske profesije ili ne mogu procijeniti je li ta razina znanja jezika dovoljna za uspješno proučavanje i razumijevanje stručne i znanstvene literature i drugih izvora na engleskom jeziku. Ovaj podatak je neočekivan budući da je većina ispitanih odgojitelja tijekom studija ranog i predškolskog odgoja slušala i položila engleski jezik struke.

Osim usvajanja novih znanja i širenja novih spoznaja, proučavanje literature na engleskom jeziku trebalo bi poticati na kritičko promišljanje. Potrebno je što više ovakvih istraživanja kako bi se dobio realan uvid u kompetencije odgojitelja za razumijevanje i proučavanje stručne i znanstvene literature na engleskom jeziku te kako one utječu na poboljšanje prakse u odgojno-obrazovnom sustavu.

7. Literatura

Agencija za odgoj i obrazovanje [AZOO]. n.d. Preuzeto: 3.8.2021.: <https://www.azoo.hr/>

Anić, V., Brozović Rončević, D., Goldstein, I., Goldstein, S., Jojić, Lj., Matasović, R., Pranjković, I. (2002). *Hrvatski enciklopedijski rječnik*, Zagreb: Novi Liber.

Arsen-Freeman, D. i Long, M.H. (1994). *An Introduction to Second Language Acquisition Research*. London: Longman.

Balenović, K. i Grahovac Pražić, V. (2011). Potrebe za učenjem engleskog jezika u kontekstu globalizacije. *Školski vjesnik : časopis za pedagoški teoriju i praksu*, 60 (1), 105-119.

Borić, N. (2017). Uloga i važnost stručnih i znanstvenih tekstova u nastavi stranih jezika strukā. *Strani jezici : časopis za primijenjenu lingvistiku*, 45 (2), 88-101.

Domović, V. (2011). Učiteljska profesija i profesionalni identitet učitelja. U Vizek-Vidović, V. (ur.), *Učitelji i njihovi mentori* (str. 11-37). Zagreb: IDIZ.

Družinec, V. i Velan, D. (2017). Strategije odgojiteljice u facilitiranju socijalnih interakcija djece u vrtiću. *Studia Polensia*, 6 (1), 4-26.

Državni pedagoški standard NN 10/97, 107/07, 63/08. Preuzeto: 3.8.2021.: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_06_63_2128.html

European commission (2006). Key competences for lifelong learning — a European reference framework. Preuzeto: 4.8.2021.: http://publications.europa.eu/resource/cellar/0259ec35-9594-4648-b5a4-fb2b23218096.0005.03/DOC_1

Flanagan, R. i Miller, J.A. (2010). *Specialty Competencies in School Psychology*. New York: Oxford University Press.

Hrvatska znanstvena bibliografija [CROSBİ]. n.d. Kakva je razlika između znanstvenog, stručnog i preglednog rada?. Preuzeto 16.8.2021.: <https://www.bib.irb.hr/faq#razlika-znanstvenog-strucnog-i-preglednog-rada>

Lučić, K. (2007). Odgojiteljska profesija u suvremenoj odgojno-obrazovnoj ustanovi.

Matijević, M. (2001). *Alternativne škole: Didaktičke i pedagoške koncepcije*. Zagreb: Tipex.

Mendeš, B. (2018). *Profesionalno obrazovanje odgojitelja predškolske djece*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja [MZO] (2019). *Kurikulum nastavnog predmeta Engleski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj*. Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Mlinarević, V. (2000). Kompetencija odgojitelja i autonomija djeteta. U Babić, N. i Krstović, J. (ur.). *Interakcija odrasli - dijete i autonomija djeteta* (str. 143-150). Osijek: Visoka učiteljska škola. *Odgojne znanosti*, 9 (1), 151-165.

Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj [OECD] (2005). *Definiranje i odabir ključnih kompetencija*. Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja - PISA centar, Zagreb

Rangelov Jusovć, R., Vizek Vidović, V., Grahovac, M. (2013). Framework of Teacher Competences – ATEPIE Approach. U Vizek Vidović, V. i Velkovski Z. (ur.) *Teaching profession for the 21st century* (str. 24-40). Beograd: Centre for Education Policy.

Slunjski, E. (2011). Kriterij kvalitete u situacijama učenja. *Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*, 17 (64), 4-7.

Slunjski, E., Šagud, M., Brajša-Žganec, A. (2006). Kompetencije odgojitelja u vrtiću – organizaciji koja uči. *Pedagoška istraživanja*, 3 (1), 45-57.

Šagud, M. (2006). *Odgojatelj kao reflektivni praktičar*. Petrinja: Visoka učiteljska škola.

Tomulić, A.M. i Grmuša, T. (2017). Empatija u radnom okruženju. *Media, culture and public relations*, 8 (2), 194-205.

Vijeće Europe (2005). *Zajednički europski referentni okvir za jezike: učenje, poučavanje, vrednovanje*. Zagreb: Školska knjiga

Vrkić Dimić, J. (2013). Kompetencije učenika i nastavnika za 21. stoljeće. *Acta Iadertina*, 10 (1), 49-60.

Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju NN 10/97, 107/07, 94/13, 98/19. Preuzeto: 3.8.2021.: <https://www.zakon.hr/z/492/Zakon-o-pred%C5%A1kolskom-odgoju-i-obrazovanju>

Žižak, (1997). Kompetentnost odgojitelja za rad s djecom. U M. Milanović (ur.). *Pomozimo im rasti* (str . 15-20). Zagreb: Ministarstvo prosvjete i športa Republike Hrvatske i UNICEF.

8. Prilozi

Prilog 1. Anketni upitnik za sudionike istraživanja

Poštovani,

ukoliko ste odgojitelj/odgojiteljica, ljubazno Vas molim da ispunite ovaj kratak upitnik. Upitnik je kreiran za potrebe izrade diplomskog rada na temu "Samoprocjena kompetencija odgojitelja za proučavanje i razumijevanje stručne literature i drugih izvora na engleskom jeziku". Rezultati upitnika koristit će se isključivo u svrhu izrade spomenutog diplomskog rada. Upitnik je u potpunosti anoniman. Za ispunjavanje upitnika potrebno je izdvojiti najviše 10 minuta.

Unaprijed se zahvaljujem na sudjelovanju i izdvojenom vremenu.

Iva Klarić, studentica diplomskog studija Rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

1. Spol
 - M
 - Ž
2. Dob
 - Do 30 godina
 - 31-40 godina
 - 41-50 godina
 - 50 ili više godina
3. Završeni stupanj obrazovanja
 - Srednja škola
 - Preddiplomski sveučilišni studij
 - Diplomski sveučilišni studij
 - Poslijediplomski sveučilišni studij
4. Radni status
 - Zaposlen/zaposlena
 - Nezaposlen/nezaposlena
5. Radno iskustvo
 - 0-5 godina
 - 5-10 godina
 - 10 i više godina

6. Strani jezik odgojiteljske struke koji sam tijekom studija slušao/slušala i položio/položila

- Engleski jezik
- Njemački jezik
- Ostalo

7. U dosadašnjem profesionalnom radu susreo/susrela sam se sa stručnom literaturom na:

- Hrvatskom jeziku
- Engleskom jeziku
- Njemačkom jeziku
- Ostalo
-

U ovom dijelu upitnika navedeno je 10 izjava. Procijenite koliko se često navedene aktivnosti odnose na Vas i Vašu profesiju.

1 – nikada

2 – vrlo rijetko

3 – ponekad

4 – često

5 – redovito

8. Pohađam stručne skupove, seminare i druga stručna usavršavanja na hrvatskom jeziku.

1 2 3 4 5

9. Pohađam stručne skupove, seminare i druga stručna usavršavanja na engleskom jeziku.

1 2 3 4 5

10. Sudjelujem (svojim izlaganjem) na stručnim skupovima i drugim usavršavanjima na hrvatskom jeziku.

1 2 3 4 5

11. Sudjelujem (svojim izlaganjem) na stručnim skupovima i drugim usavršavanjima na engleskom jeziku.

1 2 3 4 5

12. Pohađam znanstvene konferencije i pratim izlaganja na hrvatskom jeziku.

1 2 3 4 5

13. Pohađam znanstvene konferencije i pratim izlaganja na engleskom jeziku.

1 2 3 4 5

14. Izlagao/izlagala sam na znanstvenoj konferenciji na hrvatskom jeziku.

1 2 3 4 5

15. Izlagao/izlagala sam na znanstvenoj konferenciji na engleskom jeziku.

1 2 3 4 5

16. Čitam znanstvenu i stručnu literaturu na hrvatskom jeziku radi svog stručnog usavršavanja.

1 2 3 4 5

17. Čitam znanstvenu i stručnu literaturu na engleskom jeziku radi svog stručnog usavršavanja.

1 2 3 4 5

U ovom dijelu upitnika navedeno je 11 izjava. Ovisno o tome koliko se slažete s izjavom, označite je brojem od 1 do 5.

1 – uopće se ne slažem

2 – uglavnom se ne slažem

3 – ne mogu se odlučiti

4 – uglavnom se slažem

5 – u potpunosti se slažem

Definicije pojmova potrebne za preciznije rješavanje upitnika:

ZNANSTVENI RAD sadrži neobjavljene rezultate izvornih znanstvenih istraživanja, a znanstvene su informacije izložene tako da se točnost analiza i izvoda, na kojima se rezultati temelje, može provjeriti.

STRUČNI RAD sadržava već poznate, objavljene rezultate znanstvenih istraživanja i težište usmjerava na njihovu primjenu u praksi ili na njihovo širenje (obrazovna svrha). Stručni rad sadrži korisne priloge iz područja struke koji nisu vezani uz izvorna autorova istraživanja, a iznesena zapažanja ne moraju biti novost u struci. Moraju biti napisani na sustavan i razumljiv način, u skladu s čitateljskim profilom.

18. Čitanje stručne i znanstvene literature važno je za osobno profesionalno usavršavanje.

1 2 3 4 5

19. Čitanje stručne i znanstvene literature na engleskom jeziku važno je radi praćenja novih, širih spoznaja iz struke koje možda još nisu primijenjene u Hrvatskoj.

1 2 3 4 5

20. Posjedujem dostatnu razinu vokabulara odgojiteljske profesije potrebnu za razumijevanje i komunikaciju na engleskom jeziku – npr. nazivlje specifično za struku i sl.

1 2 3 4 5

21. S razumijevanjem mogu čitati stručne i znanstvene tekstove na engleskom jeziku vezane za odgojiteljsku profesiju.

1 2 3 4 5

22. S razumijevanjem mogu pratiti (slušati) stručna i znanstvena izlaganja i predavanja na engleskom jeziku vezane za odgojiteljsku profesiju.

1 2 3 4 5

23. Sposoban/sposobna sam pripremiti i napisati stručni rad na engleskom jeziku.

1 2 3 4 5

24. Sposoban/sposobna sam pripremiti i napisati znanstveni rad na engleskom jeziku.

1 2 3 4 5

25. Sposoban/sposobna sam vlastiti stručni rad na engleskom jeziku usmeno prezentirati.

1 2 3 4 5

26. Sposoban/sposobna sam vlastiti znanstveni rad na engleskom jeziku usmeno prezentirati.

1 2 3 4 5

27. Jasno i detaljno mogu sudjelovati u raspravi na engleskom jeziku o stručnim temama.

1 2 3 4 5

28. Nepripremljen/nepripremljena mogu sudjelovati u razgovorima na engleskom jeziku o poznatim temama i temama koje me interesiraju (neformalna komunikacija).

1 2 3 4 5

Izjava o izvornosti diplomskog rada

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)